

Levendbarende hagedis Parc Zaarderheiken 2019

Status: Definitief, 13 juni 2019

In opdracht van:

Parc Heyerhoven

Bureau Meervelt,

Ecologisch onderzoek en advies

Levendbarende hagedis in Parc Zaarderheiken

Inleiding

In 2018 is de Quicksan natuur Parc Zaarderheiken afgerond (Bureau Meervelt, 2018). In de conclusies van de quickscan is aangegeven: *'Een recent beeld van de verspreiding van deze soort ontbreekt. Eventueel kan in de actieve periode van deze soort (april - september) in het jaar voorafgaande aan de ontwikkelingen onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van deze soort in het plangebied. Bij vastgestelde afwezigheid vervalt de noodzaak om in de vrijgestelde periode te werken.'*

Oriëntatie op verspreiding Levendbarende hagedis

Voor Levendbarende hagedis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen in de periode 15 augustus t/m 15 oktober. De verspreiding is echter niet goed bekend en bij een dergelijke grote ruimtelijke inrichting is het niet altijd mogelijk te werken binnen de vrijgestelde periode. Daarom vindt in gebieden waar overlap verwacht kan worden tussen ruimtelijke ingrepen en leefgebied van Levendbarende hagedis een oriëntatie plaats op voorkomen. Op basis van de resultaten van deze oriëntatie kan besloten worden of nader onderzoek nodig is (op basis van regie), of dat voldoende mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om schade aan individuen te voorkomen.

Figuur 1: Locatie Levendbarende hagedis bij Greenportlane

In deze notitie wordt de laatste informatie op een rij gezet. Tevens wordt verslag gedaan van een veldbezoek op 10 juni 2019.

Bureauonderzoek

Faunaconsult 2015: Zuidzijde stobbenwal onder het viaduct is sinds augustus enkele maanden permanent bewoond door een Levendbarende hagedis en een Kleine watersalamander. Beide bij tegelonderzoek (stoeptegel), op 27 augustus en 30 oktober 2015. Op 12 oktober een vervellingshuidje. Tijdens transecttellingen langs de spoorloot verder geen waarnemingen.

Faunaconsult 2016: Geen waarnemingen van Levendbarende hagedis.

Legenda

- Grens reeën-, dassen en steenuilenonderzoeksg gebied
- Grens vleermuizenonderzoeksg gebied
- Extra onderzochte vleermuislocaties
- Teltransect levendbarende hagedis

Figuur 2: Ligging transect Levendbarende hagedis door Faunaconsult 2015 en 2016.

Arcadis 2016: Reptielenonderzoek uitgevoerd middels de platenmethode. De platenmethode maakt gebruik van de levenswijze van reptielen. Reptielen warmen zich op in de zon en schuilen als ze niet actief zijn. De platen zijn zeer geschikt voor reptielen om zich erop op te warmen omdat ze worden gericht op de zon. Daarnaast geven ze zoveel beschutting dat reptielen makkelijk en graag onder de platen wegkruipen. Bij het bezoeken en het omkeren van de platen zien de onderzoekers de reptielen vluchten. In het plangebied is een groot aantal platen neergelegd. Op onderstaande kaart staan de locaties die zijn onderzocht. De locaties zijn op geschiktheid en meest waarschijnlijke aanwezigheid van reptielen uitgezocht door onderzoekers in het veld. Per locatie zijn minimaal tien platen neergelegd. Het onderzoek is in september uitgevoerd. De bezoekdata waren 31 augustus en 15, 20 en 28 september. September is een geschikte maand geweest voor het onderzoek. Op de eerste plaats is het een warme maand geweest waardoor reptielen actief waren. Daarnaast zijn naast de adulten in september ook de jongen actief en is de kans van het aantreffen van reptielen en in dit geval voornamelijk de levendbarende hagedis groot.

Figuur 3: Onderzoeklocaties 2016 (Arcadis, 2016)

Beschermde dieren zijn bij het onderzoek niet aangetroffen. Dit beeld correspondeert met het niet meer aantreffen van de soorten uit een onderzoek uit 2010. Bij een onderzoek in 2002 is de Levendbarende hagedis nog volop in het plangebied aangetroffen. Recent (2015) is de Levendbarende hagedis alleen bij het viaduct van de Greenportlane aangetroffen (Faunaconsult 2015).

Inspectiebezoek 2019

Op 10 juni 2019 is een inspectiebezoek gebracht aan de Parc Zaarderheiken. Tijdens dit veldbezoek zijn de meest kansrijke locaties (zie figuur 4) voor aanwezigheid van Levendbarende hagedis bezocht. Individuen werden niet aangetroffen.

Figuur 4: Onderzoekslocaties 2019 (Bureau Meervelt)

Conclusie

In de jaren is Parc Zaarderheiken met enige regelmaat door diverse medewerkers van ecologische adviesbureaus bezocht. Tijdens de diverse veldbezoeken én het platenonderzoek van Arcadis zijn geen waarnemingen meer verricht van Levendbarende hagedis. Op grond hiervan kan (met enige voorzichtigheid) worden gesteld dat de soort in dit deel van Zaarderheiken is uitgestorven. Oorzaken hiervan zijn niet duidelijk. Levendbarende hagedis is gevoelig voor verdroging, agrarisch gebruik met bijbehorende vermeting en verzuring (door depositie van stikstof binnen en buiten het gebied), de afname van insecten (prooidieren) en het verdwijnen van open plekken in bossen en structuurrijke bosranden.

Bij werkzaamheden in Parc Zaarderheiken hoeft geen rekening te worden gehouden met aanwezigheid van Levendbarende hagedis. Dat houdt in dat voor werkzaamheden buiten de vrijstellingsperiode 15 augustus t/m 15 oktober geen inspecties voorafgaand aan de werkzaamheden nodig zijn en een ecologisch werkprotocol voor deze soort niet nodig is.

Mocht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijken dat toch nog dieren aanwezig zijn, dan dienen deze onder begeleiding van een ter zake kundige te worden verplaatst naar een in de omgeving geschikte locatie.

Mogelijk is nog een kleine populatie aanwezig in de bossen rond knooppunt Zaarderheiken. Het verdient aanbeveling na te gaan of dat nog zo is. Bij vastgestelde aanwezigheid kan het beheer op deze soort worden afgestemd, door onder andere het opener maken van bestaande paden en de ontwikkeling van mantel- en zoomvegetaties en kleine open plekken in de bosranden.

Deze waardevolle soort is indicatief voor structuurrijke overgangen tussen bossen en open gebieden. Met het oog op de ontwikkeling van een natuurlijker inrichting en beheer van Parc Heyerhoven kan worden overwogen over te gaan tot het versterken van de mogelijk nog aanwezige kleine populatie door middel van herintroductie.